
A S K E R S U N D S K O M M U N

Färdplan 2026–2030

Från socialtjänstfråga till hela kommunens angelägenhet

Så bidrar kommunens verksamheter till intentionerna i nya socialtjänstlagen

Program **Plan** Policy Riktlinje

Dokumenttyp:	Plan
Beslutad av:	Kommunstyrelsen
Datum:	2026-04-07
Dokumentansvarig:	Kommundirektör/ Utvecklingsledare socialförvaltningen
Dnr:	26KS42

1. Inledning

Askersunds kommun står inför en av de största välfärdsomställningarna på flera decennier. Med den nya socialtjänstlagen tar vi ett viktigt steg mot en mer förebyggande, tillgänglig och kunskapsbaserad socialtjänst – där jämlika livsvillkor, barns rättigheter och invånarnas delaktighet står i centrum.

Detta är inte bara en fråga för socialförvaltningen. Lagens intentioner berör hela kommunkoncernen och kräver att vi samordnar våra resurser, utvecklar våra arbetssätt och bygger hållbara strukturer för samverkan – inom kommunen, med civilsamhället och med andra aktörer i välfärden.

Som kommundirektör vill jag betona vikten av att vi tar oss an denna omställning tillsammans. Genom gemensamma mål, tydliga strukturer och nära dialog med invånarna kan vi skapa ett socialt arbete som både stärker tryggheten här och nu och lägger grunden för ett hållbart samhälle på lång sikt.

Den färdplan som nu är framtagen ska ge oss riktning, tempo och samordning i omställningen. Vår uppgift blir att översätta lagens intentioner till konkret handling – i varje nämnd, i varje förvaltning och i varje möte med invånarna.

Joakim Ljungqvist

Kommundirektör, Askersunds kommun

2. Bakgrund

2.1 Den nya socialtjänstlagen

Den tidigare socialtjänstlagen från 1982 var svåröverskådlig och otillräcklig för dagens behov. Den nya socialtjänstlagen (2025:400), som trädde i kraft den 1 juli 2025, är resultatet av ett långsiktigt reformarbete (bl.a. utredningen Framtidens socialtjänst, SOU 2020:47). Riksdagen röstade igenom lagen den 20 maj 2025.

Lagen innebär både strukturförändringar och värdeförskjutningar och vilar på fyra bärande principer:

Princip	Innebörd för Askersund
Förebyggande	Nå ut innan problem uppstår. Erbjuder snabbare insatser, inklusive insatser utan individuell behovsprövning
Lättillgänglig	Kommunen och socialtjänsten ska vara lätt att nå och finnas där människor befinner sig
Kunskapsbaserad	Verksamheten ska bedrivas i enlighet med vetenskap och beprövad erfarenhet
Jämställd & jämlik	Främja jämlika livsvillkor och likvärdigt stöd. Säkerställa att insatser och stöd ges på likvärdiga grunder

Därutöver har kommunerna ett brottsförebyggande ansvar, krav på samverkan och helhetsperspektiv med individens behov i fokus.

2.2 Nationell tidslinje

Tidpunkt	Händelse
Jan 2025	Regeringen lämnar proposition (2024/25:89)
20 maj 2025	Riksdagen röstar igenom den nya socialtjänstlagen
1 juli 2025	Socialtjänstlag (2025:400) träder i kraft
Höst 2025	Socialstyrelsen uppdaterar föreskrifter. SKR lanserar “Skatta läget”
dec 2025	SamKraft startar – tvåårigt Sydnärkeprojekt (SustainGov/Impact Innovation).
dec 2025	Kommunstyrelsen antar kommunövergripande uppdrag i Uppdragsplan-26
2026–2030	Stegvis omställning enligt denna färdplan

3. Kommunövergripande uppdrag och styrning

3.1 Uppdraget

Kommunstyrelsen i Askersunds kommun har i Uppdragsplan 2026 fastställt följande kommunövergripande uppdrag: **Utveckla en kommunövergripande inriktning och implementera arbetet med att kommunens alla verksamheter bidrar till intentionerna i nya socialtjänstlagen.**

Syftet är att skapa hållbara och jämlika livsvillkor för kommuninvånarna genom förebyggande, samordnat och nära arbete med invånare, civilsamhälle och näringsliv.

3.2 Styrning och ledning

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) konstaterar att omställningen av socialtjänsten berör hela kommunkoncernen och kräver en helhetssyn. Den behöver samordnas med andra omställningar och pågående utvecklingsarbeten. Kommunledningen behöver bygga kapacitet genom att avsätta resurser, ha en tydlig struktur för arbetet som omfattar alla förvaltningar, samt bidra till en gynnsam kultur som främjar förebyggande, lättillgängliga, jämlika och kunskapsbaserade arbetssätt.

Den politiska ledningen behöver fatta kommungemensamma beslut som ger långsiktiga förutsättningar för att nämnderna ska kunna prioritera omställningsarbetet. Politiken på alla nivåer behöver leda och styra i den riktning som omställningen kräver, samt efterfråga och följa upp resultat.

Samverkan och delaktighet hos invånare och brukare

En framgångsrik omställning förutsätter även hållbara strukturer för samverkan inom och mellan kommuner och närliggande verksamheter. En annan förutsättning är att involvera invånare och brukare i omställningen. Samverkan behöver även ske regionalt och nationellt med regioner, myndigheter och andra aktörer. Planeringen av sociala insatser behöver utgå från kunskap om invånarnas olika förutsättningar och behov. Socialtjänstens kunskap om livsvillkor och förutsättningar för olika grupper av kvinnor och män, flickor och pojkar utgör ett viktigt underlag till kommunens samhällsplanering och kan bidra till en god samhällsmiljö för invånarna

3.3 Ansvarsfördelning

Roll	Ansvar
Kommunstyrelsen	Beslutar och följer upp det kommunövergripande uppdraget.
Kommundirektören	Övergripande ansvar. Politisk förankring. Säkerställer samordning mellan förvaltningar.
Socialförvaltningen	Leder operativ utveckling. Samordnar omställningsarbetet.
Samtliga förvaltningar	Gemensamt ansvar att bidra till lagens intentioner i respektive verksamhet.
Nämnder	Nämndernas uppdragsplaner för 2027 ska innehålla uppdrag kopplade till nya lagen med indikatorer.

4. Samverkansstrukturer

Färdplanen utgår ifrån befintliga samverkansstrukturer och kompletterar med nya och tillkommande samverkansarenor. Samverkan behöver även ske regionalt och nationellt med regioner, myndigheter och andra aktörer.

4.1 “Vi skapar hälsa tillsammans”

En av kommunens inarbetade samverkansstrukturer är *Vi skapar hälsa tillsammans* (version 2025-05-14), som förenar fem parter: Socialförvaltningen (SF), Barn- och utbildningsförvaltningen (BoU), Förvaltningen för kultur, evenemang och fritid (KEF), Sydnärkes folkhälsoteam samt Region Örebro län (RÖL).

Strukturen organiseras kring tre åldersgrupper: Barn och unga, vuxna samt äldre med tvärgående perspektiven: folkhälsa, nära vård, barnrätt, suicidprevention, psykisk hälsa och brottsförebyggande arbete.

Område	Grupper	Koppling till ny SoL
Barn & unga	Operativ styrgrupp Barn och unga SBU (0–18 år) Ung samverkan Familjecentralen	Utvidgat planeringsansvar, insatser utan behovsprövning 15–18, barnrätt, brottsförebyggande.
Vuxna	Samverkan vuxna	Tillgänglig socialtjänst, förebyggande vid missbruk/beroende, samverkan civilsamhälle.
Äldre	Operativ styrgrupp Äldre Samverkan äldre Samverkan primärvård	Kunskapsbaserad vård, nära vård, värdegrund värdigt liv.

4.2 SamKraft – kraftsamling för goda och jämlika uppväxtvillkor

SamKraft är ett tvåårigt projekt (december 2025 – november 2027) finansierat via SustainGov inom Impact Innovation (Vinnova, Formas, Energimyndigheten) med en totalbudget på 4 miljoner kronor. Projektet genomförs gemensamt av de fem Sydnärkekommunerna (Askersund, Hallsberg, Kumla, Laxå, Lekeberg) tillsammans med Region Örebro län, Örebro universitet, Länsstyrelsen Örebro län, RISE och Social Impact Lab.

Syfte: Minska ojämlikheter i barns och ungas uppväxtvillkor och socialt utanförskap, med särskilt fokus på grupper i riskzonen.

Mål: Bidra till en mer inkluderande samhällsutveckling där barn och unga klarar sin skolgång och får reella möjligheter till delaktighet, egenmakt och hälsa – oavsett geografisk eller socioekonomisk bakgrund.

Projektet utgår från preventionsforskningen och adresserar gemensamma skydds- och riskfaktorer bakom kriminalitet, ANDTS-problematik, psykisk ohälsa, våld, utanförskap och

ofullständig skolgång. Genom att stärka skyddsfaktorer som goda föräldra-barn-relationer, positiv skolanknytning, meningsfull fritid och grundläggande ekonomiska förutsättningar skapas förutsättningar för goda och jämlika uppväxtvillkor.

SamKraft är organiserat i tre arbetspaket (AP):

Arbetspaket	Innehåll
AP1: Från data till delaktighet	Platsbaserade analyser i varje kommun som kombinerar statistik, forskning och barns/ungas erfarenheter till datadrivna beslutsunderlag. Analysmodell med fem steg: datainsamling, datadialoger, samskapande med målgruppen, prioritering med kommunledning, integration i styrning.
AP2: Kraftsamling 2.0	Utveckla Kraftsamling barn och unga till en hållbar, missionsbaserad struktur som stärker gemensamma initiativ mellan kommuner, region, akademi, civilsamhälle och näringsliv.
AP3: Ledning, lärande och spridning	Samordning, kommunikation, skalning och spridning av modeller och resultat.

Lokal koppling: Askersunds kommun deltar med en förvaltningsövergripande arbetsgrupp i AP1. Behovsägare är Kommunchefsgrupp Sydnärke. Resultaten från SamKrafts platsbaserade analyser integreras i färdplanens steg 2–3 och utgör underlag för prioriteringar i uppdragsplanerna 2027.

4.3 Övriga samverkansstrukturer

Utöver “Vi skapar hälsa tillsammans” finns ytterligare samverkansarenor som är väsentliga för omställningen. Dessa behöver kartläggas och vid behov kompletteras under steg 3 i färdplanen. Gränssnitt mellan socialtjänst, skola, fritid och samhällsplanering ska klargöras.

Nya samverkansarenor som trygghetshubbar och medborgarforum kan utvecklas för att stärka dialogen med invånare och civilsamhälle.

4.4 Samverkan med invånare och civilsamhälle

En framgångsrik omställning förutsätter att invånare och brukare involveras. Planeringen av sociala insatser behöver utgå från kunskap om invånarnas olika förutsättningar och behov. Socialtjänstens kunskap om livsvillkor för olika grupper av kvinnor och män, flickor och pojkar utgör ett viktigt underlag till kommunens samhällsplanering.

5. Färdplan i fem steg

Omställningen genomförs i fem steg som överlappar och bygger på varandra. SKR:s verktyg “Skatta läget kommunövergripande” används som utgångspunkt för att bedöma kommunens läge och progression.

Steg 1: Förankra och mobilisera (kvartal 1 2026)

Syfte: Säkerställa politisk förankring, klargöra roller och mandat, samt mobilisera hela organisationen.

Aktivitet	Ansvar	Leverabel	Tid
Kommunstyrelsen antar kommunövergripande uppdrag (Uppdragsplan-26)	Kommunstyrelsen	Beslut i KS	Kv 4 2025
Ledningsseminarium “Skatta läget” med kommunens ledningsgrupp	Kommundirektören/ utvecklingsledare	Genomfört seminarium	Kv 4 2025
Roller och mandat klargjorda: Socialförvaltningen samordnar, alla förvaltningar deltar	Kommundirektören	Dokumenterad ansvarsfördelning	Kv 1 2026
Kommunikationsplan internt	Kommunikation	Antagen plan	Kv 1 2026
Säkerställ att SamKrafts lokala arbetsgrupp är tillsatt och kopplad till färdplanens steg 2–3	Kommundirektören/ utvecklingsledare	Arbetsgrupp utsedd	Kv 1 2026

Steg 2: Integrera i planering och styrning (kvartal 2–3 2026)

Syfte: Göra nya lagen till del av kommunens övergripande styrmodell och planeringsförutsättningar inför 2027.

Aktivitet	Ansvar	Leverabel	Tid
Nya lagen in i kommunens planeringsförutsättningar inför Kommunfullmäktiges mål och budget 2027 med plan 2028–2030	Kommundirektören/ utvecklingsledare	Uppdaterade planeringsförutsättningar	Kv 2 2026

Nämndernas uppdragsplaner- 27 med uppdrag och indikatorer kopplade till nya lagen	Förvaltningschefer	Uppdragsplaner med uppdrag	Kv 2–3 2026
Läges- och behovsanalys per åldersgrupp i samverkansstrukturen	Styrgrupp <i>Hälsa tillsammans</i>	Analysrapport	Kv 2–3 2026
Integrera SamKrafts platsbaserade analys (AP1) som underlag för prioriteringar barn och unga	SamKraft- arbetsgrupp och folkhälsoteamet	Datadrivet beslutsunderlag	Kv 2–3 2026
Prioriteringar för 2027 fastställs	Kommunstyrelsen/ nämnder	Beslutade prioriteringar	Kv 3 2026

Steg 3: Skapa förutsättningar för samverkan (kvartal 2–3 2026)

Syfte: Utgå från befintliga strukturer (t.ex. Hälsa tillsammans) och komplettera med nya samverkansarenor.

Aktivitet	Ansvar	Leverabel	Tid
Kartlägg befintliga samverkansstrukturer och identifiera luckor	Kommundirektören/ utvecklingsledare	Kartlägningsrapport	Kv 2 2026
Klargöra gränssnitt mellan socialtjänst, skola, fritid och samhällsplanering	Förvaltningschefer SF/BoU/KEF	Dokumenterade gränssnitt	Kv 2–3 2026
Komplettera med nya samverkansarenor där behov identifieras	Styrgrupp <i>Hälsa tillsammans</i>	Ev. nya arenor etablerade	Kv 3 2026
Använd SamKrafts struktur (AP2) för att stärka tvärsektoriell samverkan barn och unga	Kommunchefsgruppen i Sydnärke	Kraftsamling barn och unga 2.0	2026–2027

Steg 4: Involvera invånare och civilsamhälle (kvartal 3–4 2026)

Syfte: Utveckla medborgardeltaktighet och samverkan med civilsamhälle, näringsliv och andra aktörer.

Aktivitet	Ansvar	Leverabel	Tid
Genomföra dialogmöten med invånare	SF med stöd av KEF	Dokumenterade dialoger	Kv 3–4 2026
Utveckla samverkan med föreningsliv, näringsliv och trossamfund	Styrgrupp Hälsa tillsammans	Nya/utvecklade samverkansavtal	Kv 3–4 2026

Testa nya arenor: trygghetshubbar, ungdomsforum	Ung i kommunen / KEF	Pilotarenor i drift	Kv 4 2026
SamKraft AP1: Samskapande med barn och unga (fokusgrupper, datadialoger)	SamKraft-arbetsgrupp och folkhälsoteamet	Dokumenterade dialoger med målgruppen	Kv 3–4 2026

Steg 5: Lärande och uppföljning (från kvartal 4 2026, löpande)

Syfte: Säkerställa strukturerad uppföljning, lärande och avveckling av ineffektiva arbetssätt.

Aktivitet	Ansvar	Leverabel	Tid
Strukturerad uppföljning i ledningsgrupp och politisk nivå	Kommundirektören/ utvecklingsledare	Halvårsrapporter	Löpande
Dokumentera och sprida goda exempel internt	Kommunikation	Kunskapsbank	Löpande
Avveckla ineffektiva arbetssätt och byråkratiska hinder	Förvaltningschefer	Beslut om avveckling	Löpande
Årlig samlad statusrapport över alla perspektiv	Folkhälsoteamet + op. grupper	Statusrapport till KS	Årligen
SamKraft AP3: Sprida modeller och lärdomar från Sydnärkeprojektet	Kommunchefsgrupp Sydnärke	Skalbar analysmodell	2027
Politisk och tjänstemannamässig dialog om arbetssätt via fiktiva case.	Kommunstyrelsens ordförande/ utvecklingsledare	Aktivitet	2026

6. Koppling till tvärgående perspektiv

Samverkansstrukturen ”Hälsa tillsammans” sex perspektiv har direkt koppling till nya socialtjänstlagens krav.

Perspektiv	Koppling till nya SoL	Primärt ansvar
Folkhälsa	Utvidgat planeringsansvar, förebyggande, samverkan med regionen.	Styrgruppen, folkhälsoteamet
Nära vård	Samverkan primärvård–socialtjänst, personcentrering, tillgänglighet och förebyggande insatser.	Samverkan primärvård, op. styrgrupp Äldre
Barnrätt	Stärkt barnrättsperspektiv, rätt till stöd, delaktighet och inflytande.	Op. styrgrupp Barn & unga, SBU, FC
Suicidprevention	Förebyggande arbete, lättillgänglighet, samverkan med psykiatri.	Tvärgående via samtliga grupper
Psykisk hälsa	Kunskapsbaserad verksamhet, tidiga insatser, samverkan med RÖL.	Alla operativa grupper
Brottsförebyggande	Nytt lagstadgat ansvar att förebygga och motverka brottslighet.	Ung i kommunen (med polis), SBU

7. Framgångsfaktorer

Följande faktorer är avgörande för en framgångsrik omställning:

Tydligt politiskt ledarskap och mandat
Gemensamma uppdrag och indikatorer inför budgetåret 2027
Delaktighet från alla förvaltningar – inte bara socialförvaltningen
Aktiv samverkan med invånare och civilsamhälle
Strukturerad uppföljning och lärande
Utnyttja externa resurser och projekt (SamKraft, SKR-stöd) för att accelerera omställningen

8. Övergripande tidplan

Steg	Period	Fokus	Milstolpe
1	Kv 4 2025/ Kv 1 2026	Förankra & mobilisera	KS-beslut, "Skatta läget" genomfört
2	Kv 2–3 2026	Integrera i planering och styrning	Uppdragsplaner 2027 med SoL-uppdrag
3	Kv 2–3 2026	Samverkansförutsättningar	Kartlagda och kompletterade strukturer
4	Kv 3–4 2026	Invånare & civilsamhälle	Dialogmöten genomförda
5	Från kv 4 2026	Lärande & uppföljning	Första årliga statusrapporten 2027
—	Dec 2025-nov 2027	SamKraft (parallellt med steg 1–5)	AP1-analysmodell klar, Kraftsamling 2.0

Tidplanen sträcker sig övergripande till 2030. Steg 5 övergår i löpande utvecklingsarbete där handlingsplaner revideras årligen baserat på uppföljning och nya kunskapsunderlag från Socialstyrelsen och SKR.

9. Avslutning

Denna färdplan är ett levande dokument som revideras allteftersom Socialstyrelsen publicerar nya kunskapsstöd, SKR uppdaterar sina verktyg, och kommunens egna analyser ger ny kunskap.

Askersunds kommun har en viktig fördel: det organisatoriska ramverket för samverkan mellan förvaltningar, region och civilsamhälle finns redan på plats genom "Vi skapar hälsa tillsammans" och andra strukturer. Uppdraget är nu att använda dessa strukturer, komplettera där det behövs, och översätta lagens intentioner till konkret handling.

Askersunds kommun
En plats för hela livet